

Handleiding Dashboard Kleine Landschapselementen **Ordina & Landschap Erfgoed Utrecht**

31 augustus 2023

Jeroen Metz – jeroen.metz@ordina.nl

Zimo Sibbing – zimo.sibbing@ordina.nl

Leon Pors – l.pors@landschaperfgoedutrecht.nl

Introductie

Als onderdeel van de 1% Pledge heeft Ordina ondersteuning geboden aan Landschap Erfgoed Utrecht (LEU), onder andere door een ArcGIS Online Dashboard te maken van het gegevensbestand van de Kleine Landschapselementen in de provincie Utrecht.

In deze handleiding geven wij een kort overzicht van de functionaliteiten van dit dashboard. Alle hoofdelementen worden kort besproken in het overzicht. Daarna worden enkele complexere elementen en functies in meer detail behandeld. Het dashboard toont de actuele dataset van het Meetnet Kleine Landschapselementen (MKLE).

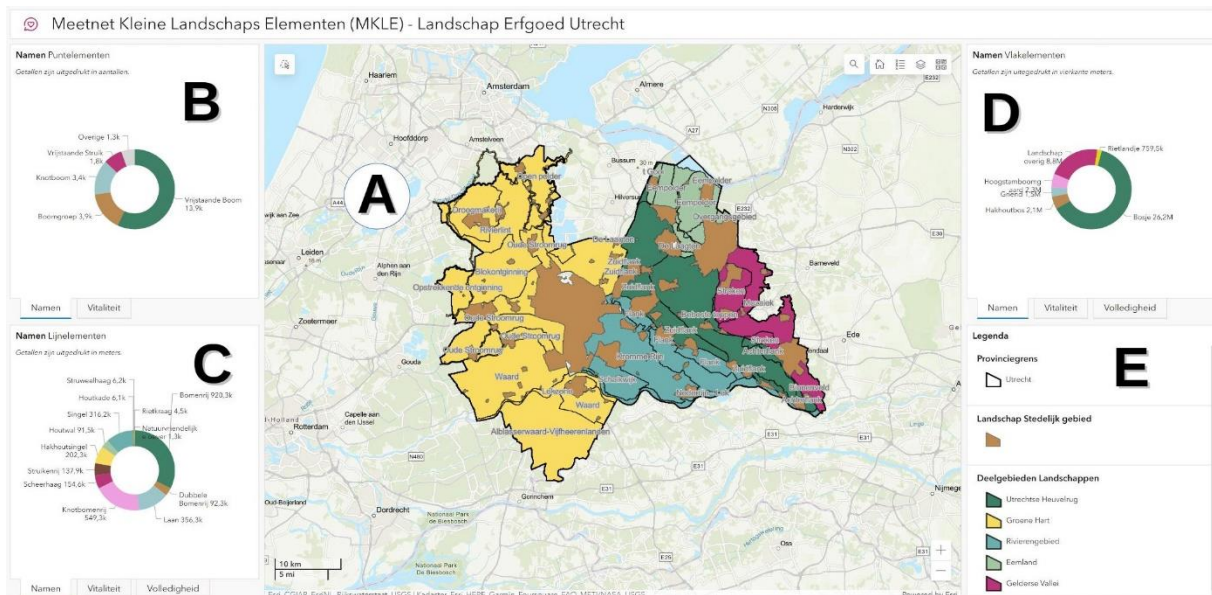
Huidige functionaliteiten zijn:

- Uitgezoomd toont het kaartbeeld de diverse landschapstypen die te vinden zijn in de provincie;
- Ingezoomd worden de individuele elementen en veldwerkgebieden zichtbaar. Deze veldwerkgebiedspolygonen zijn opgenomen in het dashboard ten behoeven van de vrijwilligers die de inventarisaties en monitoring verrichten. Deze kaartlaag kan, indien gewenst, uitgezet worden (zie onder "Datalagen in de kaart" voor de procedure);
- Individuele vlakken, lijnen en punten kunnen aangeklikt (geselecteerd) worden om de aan het element gekoppelde informatie zichtbaar te maken;
- Diagrammen met basis-statistieken, die aangeklikt kunnen worden voor meer functionaliteit:
 - Ringdiagrammen op basis van de namen van de elementen;
 - Ringdiagrammen op basis van de vitaliteit van de elementen;
 - Elementen kunnen in de kaart aan- of uitgezet worden op basis van hun categorie in de diagrammen;
 - De gemiddelde volledigheid van de lijn- en vlakelementen wordt getoond (niet klikbaar).
- Gebied-selecties maken op de kaart. Met een lassofunctie kan een gebied aangegeven worden, en de ringdiagrammen tonen vervolgens de gegevens van de geselecteerde subset.

Hoofdelementen dashboard

De hoofdelementen van het dashboard zijn te zien in Figuur 1. De beschrijving van A t/m E is als volgt:

- De interactieve kaart met daarop alle kleine landschapselementen (punten, lijnen en vlakken), landschapstypen en begrenzing van stedelijk gebied waar geen landschapstype van toepassing is. Door in en uit te zoomen worden sommige kaartlagen in- of uitgeschakeld, om het overzicht te bewaren;
- De ringdiagrammen voor de puntelementen van kleine landschapselementen. Gevisualiseerd wordt: de "Namen" - de diverse types landschapselementen die als puntelementen zijn gedefinieerd en ingemeten - en de "Vitaliteit", de veldobservaties betreffende de vitaliteit van de geselecteerde punten. De statistieken zijn gebaseerd op het zichtbare kaartbeeld, dus veranderen naar gelang het niveau van inzoomen;
- De cirkeldiagrammen voor de lijnelementen van kleine landschapselementen. Naast de "Namen" en de "Vitaliteit" – analoog aan de puntelementen – is er een derde tabblad aanwezig die het gemiddelde geeft van de in het veld geobserveerde volledigheid van de elementen;
- De cirkeldiagrammen voor de vlakken van kleine landschapselementen. De 3 tabbladen zijn analoog aan die van de lijnelementen;
- Een legenda voor de kaartlagen, met mogelijkheid om omlaag of omhoog te scrollen. Deze verandert mee met het in- en uitzoomen en geeft dus altijd een actueel beeld van de data die op dat moment te zien is.

Figuur 1: Hoofdelementen van het dashboard.

- Interactieve kaart
- Ringdiagram puntelementen: elementtypes en vitaliteit
- Ringdiagram lijnelementen: elementtypes, vitaliteit en gemiddelde volledigheid
- Ringdiagram vlakkelementen: elementtypes, vitaliteit en gemiddelde volledigheid
- Legenda

Detail interactieve kaart

De interactieve kaart kan in- en uitgezoomd worden door te scrollen met het muiswiel, met de plus- en min-icoontjes die in beeld staan, of + en - op het toetsenbord. De kaart kan verplaatst worden door te slepen met de muis, of met de pijltjes op het toetsenbord. Hieronder volgt nadere uitleg over de gelabelde knoppen.

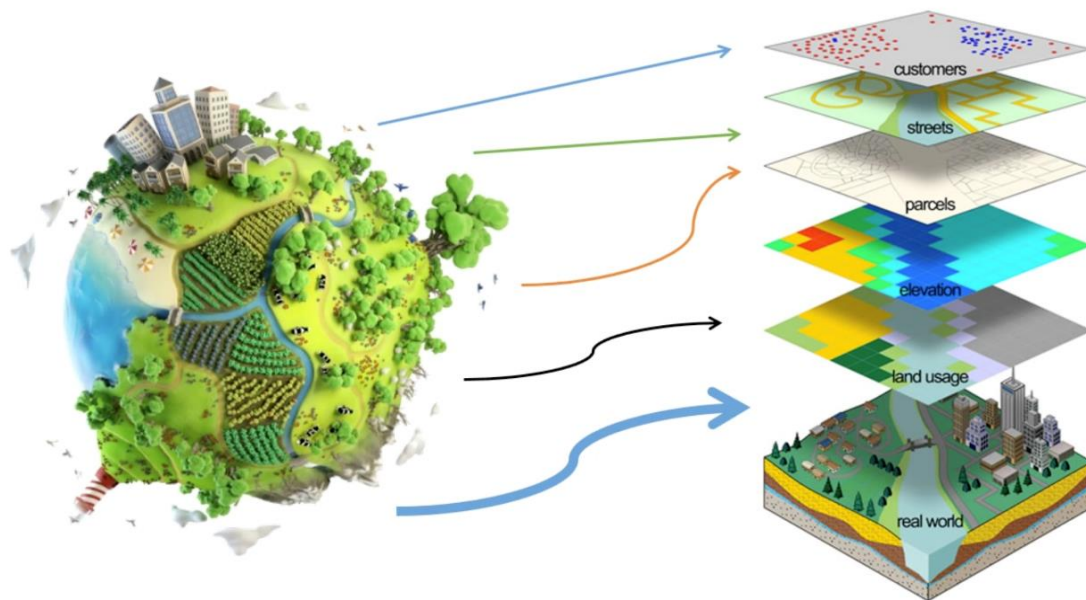

Figuur 2: Detail Interactieve kaart.

1. Lassofunctie om een deelgebied te selecteren
2. Zoeken op straat of plaats
3. Uitzoomen naar hele provincie Utrecht
4. Legenda openen
5. Kaartlagen selecteren
6. Achtergrondkaart instellen

Datalagen in de kaart

De interactieve kaart (Figuur 2) bevat gegevens (data) in meerdere kaartlagen, net als het voorbeeld in Figuur 3. Behalve de geografische positie staan de gegevenslagen los van elkaar, en de software kan daarom de gegevens op diverse manieren visualiseren. Lagen kunnen bijvoorbeeld aan en uit worden gezet.

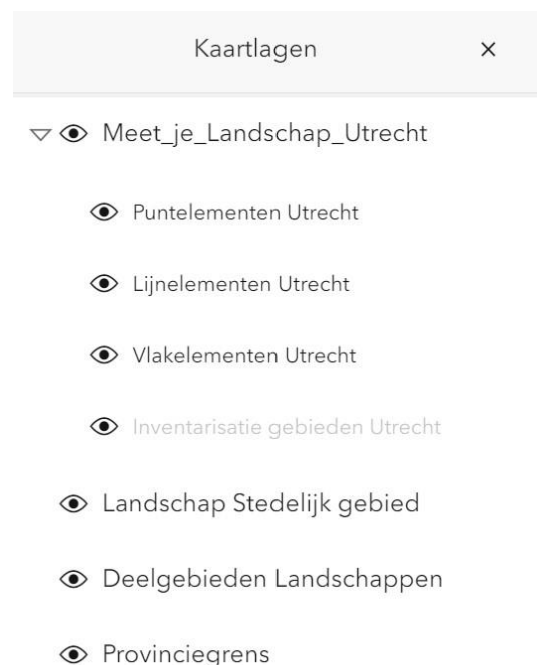

Figuur 3: Voorbeeld van lagen in een digitale kaart. De data in de interactieve kaart is opgebouwd uit verschillende lagen, die tegelijkertijd te zien zijn.

In de interactieve kaart zijn zeven verschillende kaartlagen opgenomen. Ieder van deze kan individueel aan of uitgezet worden door op het oog-symbooltje links ervan te klikken (zie Figuur 4, dit menu is zichtbaar te maken via knop 5 in Figuur 2).

De eerste drie lagen – “Puntelementen Utrecht”, “Lijnelementen Utrecht” en “Vlakelementen Utrecht” - bevatten de data die door de vrijwilligers van Landschap Erfgoed Utrecht verzameld zijn. De laag “Inventarisatie gebieden Utrecht” is in het dashboard aangebracht als referentie voor de vrijwilligers en geeft een overzicht van alle veldwerkgebieden. Deze 4 lagen zijn gevat in de kaartmap “Meet_je_Landschap_Utrecht”. Dit is tevens de naam waaronder dit inmeetproject bekend staat. Met het driehoekje voor deze naam kan de map open- en dichtgeklapt worden.

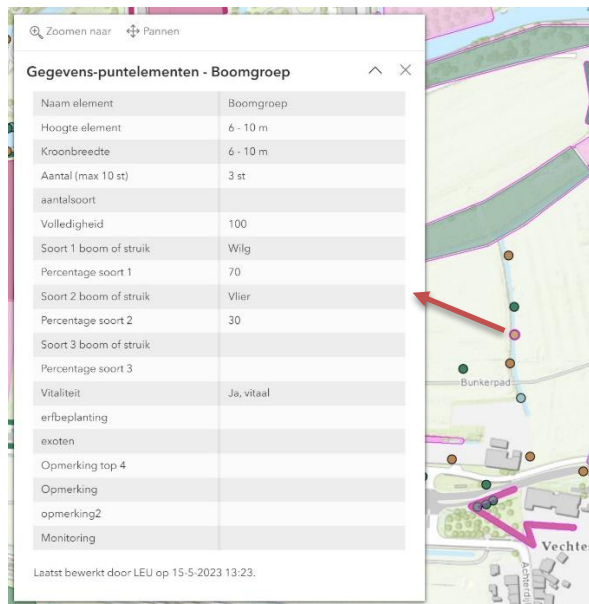
Daarnaast zijn ook de lagen “Landschap Stedelijk gebied”, “Deelgebieden Landschappen”, en “Provinciegrens” aanwezig. Deze lagen zijn een hulpmiddel voor de interpretatie van de gegevens. Ook kan er nog een (andere) basiskaart geselecteerd worden. Deze onderligt alle andere data. In deze handleiding is een topografische basiskaart gekozen maar er zijn ook andere instellingen mogelijk (zie Figuur 12).

Figuur 4: Kaartlagen selecteren in de interactieve kaart. Knop 5 in de interactieve

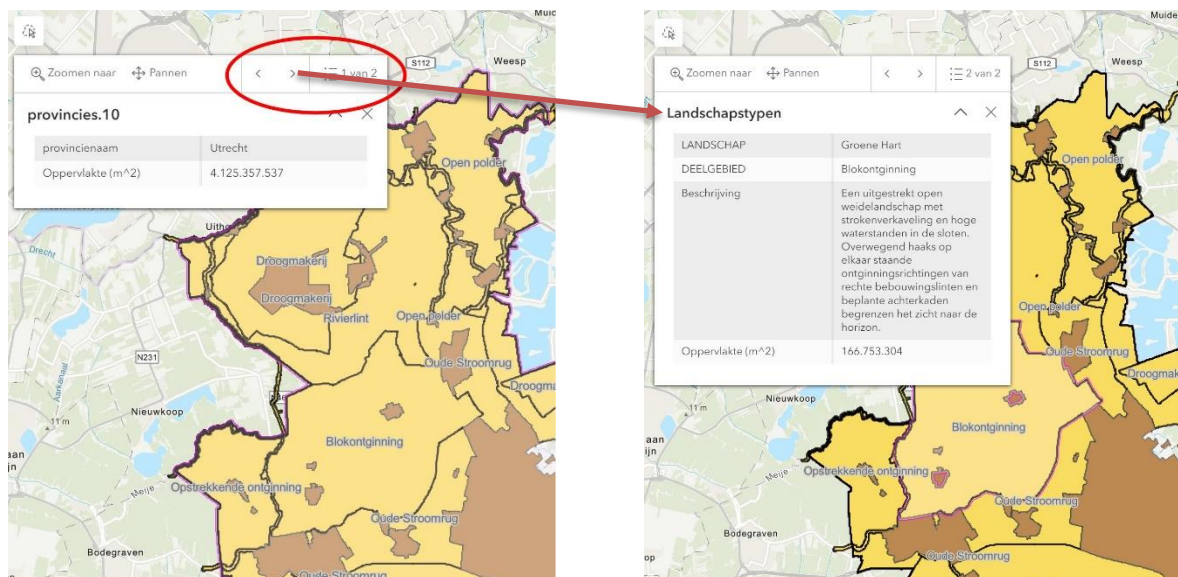
Data selecteren

Als op een element geklikt wordt, dan verschijnt een overzicht van de aan het element gekoppelde gegevens (zie Figuur 5).

Figuur 5: element selecteren door het aan te klikken.

Het kan voorkomen dat meerdere elementen tegelijk worden geselecteerd. Dit kunnen elementen zijn uit verschillende kaartlagen, of elementen uit dezelfde laag die dicht bij elkaar liggen. Dat wordt rechtsboven in het "pop-up" scherm zichtbaar en er kan met de pijltjes een keuze gemaakt worden welk element gevisualiseerd moet worden (zie Figuur 6).

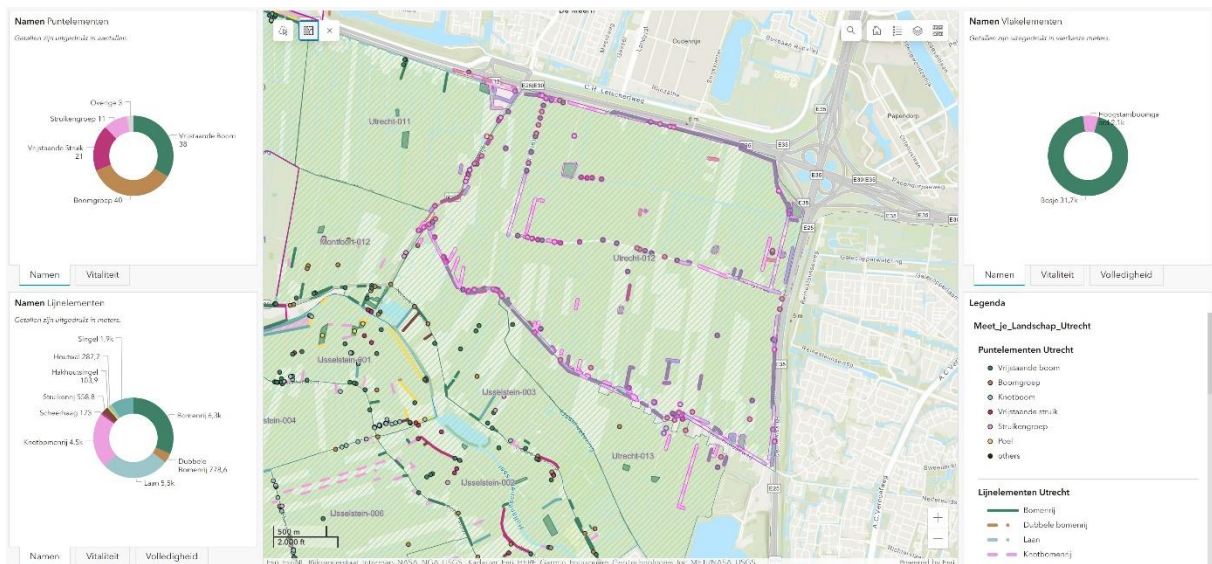
Figuur 6: selecteren tussen elementen in het geval van meerdere selectie-resultaten.

Met de lasso-tool (knop 1 in Figuur 2) kunnen meerdere elementen in de kaart tegelijkertijd geselecteerd worden. Met deze tool kan een selectie-gebied met de vrije hand ingetekend worden vanaf het punt waar de muisknop ingedrukt wordt (knop ingedrukt houden) tot het punt waar de muisknop wordt losgelaten. Het vlak wordt gesloten met een rechte lijn. Het vlak mag zichzelf kruisen al is het in de meeste gevallen beter dit te vermijden (zie Figuur 7).

Figuur 7: gebied selecteren met de lasso-tool.

Bij de selectiemethoden worden alle elementen geselecteerd die (deels) binnen het selectievlak liggen. De geselecteerde elementen lichten lichtpaars op in de kaart en de informatie over deze elementen wordt getoond in de ringdiagrammen (zie Figuur 8).

Figuur 8: resultaat van een selectie; de ringdiagrammen geven informatie over de geselecteerde elementen.

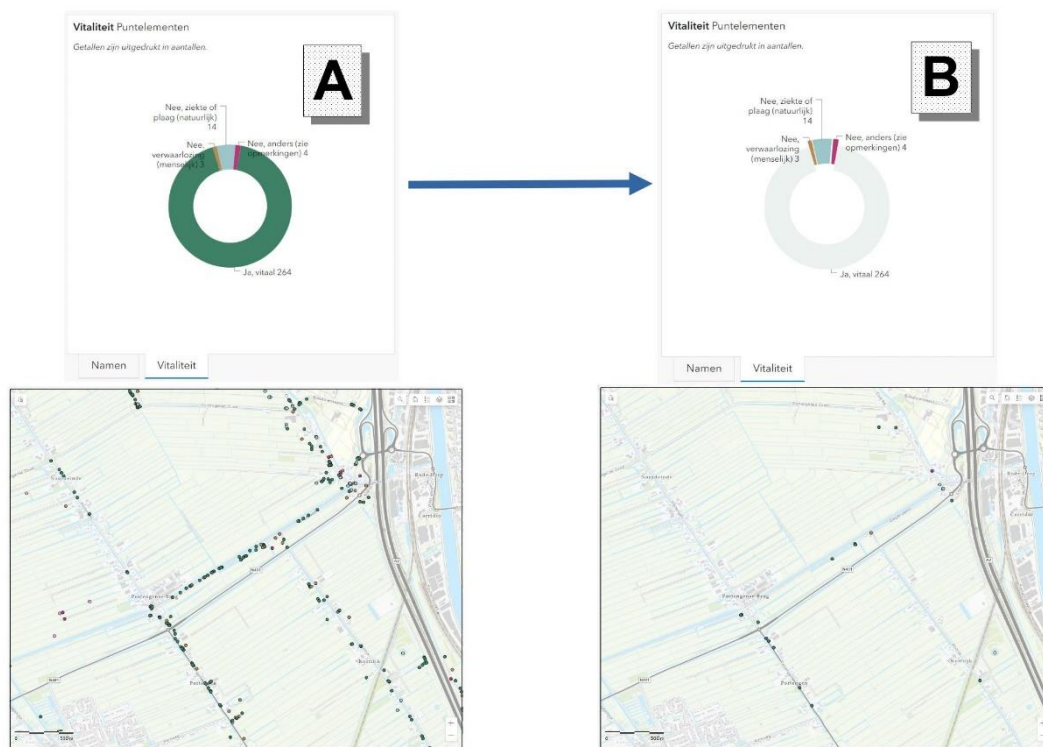
Ringdiagrammen

In het dashboard zijn drie ringdiagrammen opgenomen (elementen B, C en D van Figuur 1). Deze geven de gegevens van de gehele dataset weer, tenzij een enkel element of een groep elementen geselecteerd is (zie "Data selecteren"). Na selectie geeft het ringdiagram de data van deze selectie weer.

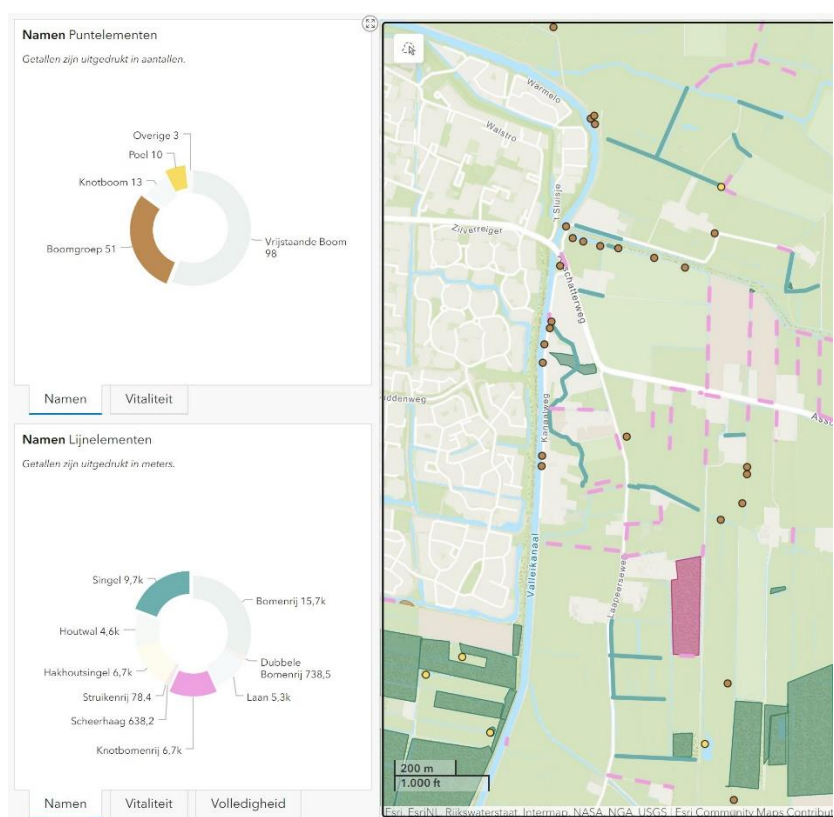
Selecteren in ringdiagrammen

Het is mogelijk om elementen in de kaart aan of uit te zetten met de ringdiagrammen (zie Figuur 9). Dit kan gedaan worden door de individuele ring-delen in het diagram aan te klikken. De selectie zorgt ervoor dat de kaart en de andere ringdiagrammen (behorende bij diezelfde kaartlaag) aangepast worden. Het is mogelijk om op meerdere diagrammen tegelijk een selectie te maken (zie Figuur 10).

Klik buiten het diagram om de selectie op te heffen.

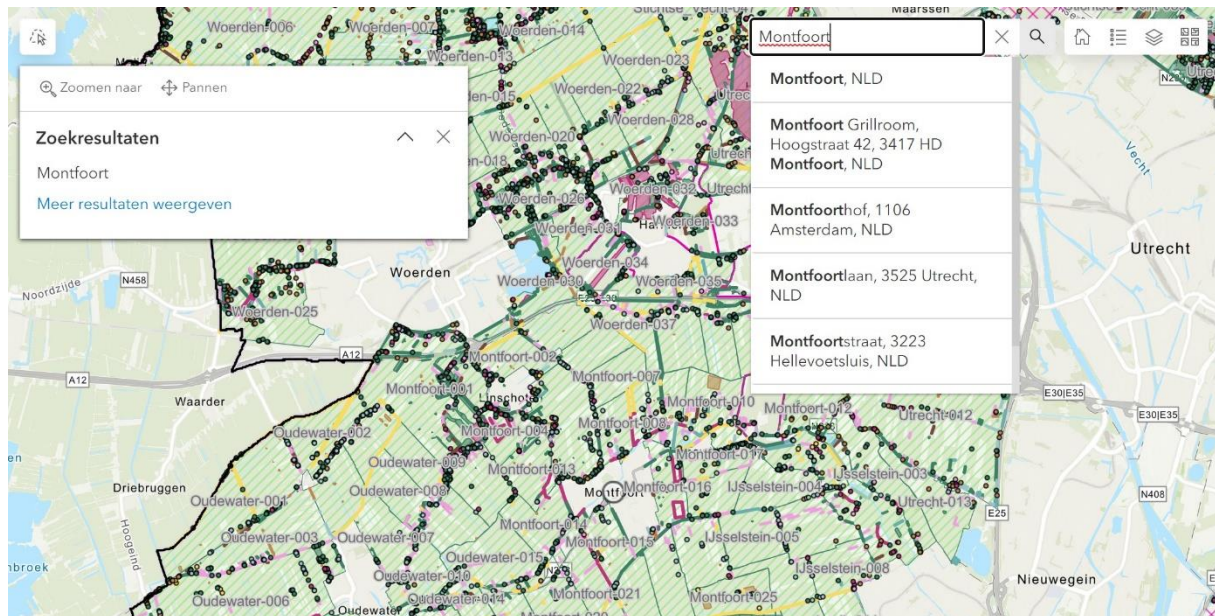
Figuur 9: Selectie in ringdiagram. Op de kaart zijn de lijnen en vlakken uitgezet, zodat alleen de punten zichtbaar zijn. Links in situatie A zijn alle cirkel-delen actief (dit is de standaard instelling). Rechts in situatie B staan de puntelementen die vitaal zijn uit.

Figuur 10: selectie op basis van meerdere ringdiagrammen.

Topografisch zoeken

Het is mogelijk om topografisch te zoeken (element 2 in Figuur 2 & Figuur 11). Dit kan op straatnaam (en huisnummer), plaatsnaam, postcode, en sommige geografische termen, zoals bijvoorbeeld Utrechtse Heuvelrug.

Figuur 11: Topografisch zoeken

Basiskaart instellen

Zoals onder “Datalagen in de kaart” is vermeld, is er op de achtergrond altijd een basiskaart zichtbaar. Het is mogelijk om een andere basiskaart te selecteren (Figuur 2 knop 6 & Figuur 12). Er zijn meerdere basiskaarten beschikbaar, die geselecteerd kunnen worden in dit menu.

Figuur 12: Keuzemenu Basiskaart. Door op één van de opties te klikken verandert de basiskaart.